

Mély-ég objektumok

április

Észlelő	Észlelés	Műszer
Bakos Gáspár (Budapest)	2	44,5 T
Cziniel Szabolcs (Pannonhalma)	4	20,0 T
Hamvai Antal (Nagyhalász)	1	12,0 T
Hevesi Zoltán (Kaposvár)	6	11,0 T
Kocsis Antal (Szeged)	1	15,5 T
Molnár Zoltán (Torda, RO)	3	19,0 T
Papp Sándor (Kecskemét)	2	24,4 T
Szarka Levente (Kecskemét)	1	16,2 T

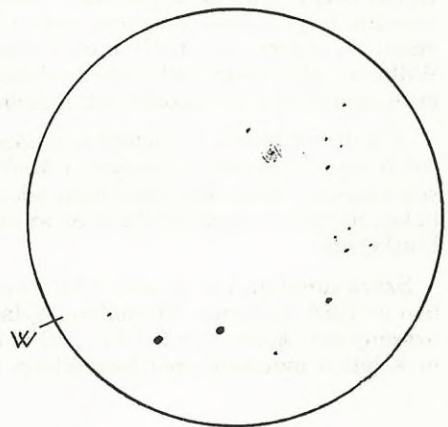
Április hónapban 8 észlelő 20 megfigyelést végzett. Rövidítések: NY= nyílthalmaz, DF= diffúz köd, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, B= binokulár.

Az április-májusi észlelési időszak első feléről szóló feldolgozás szép számú, az ajánlati listát is figyelembe vevő észlelésből készülhetett, a lehetőségek szerint elsőbbséget biztosítva a több megfigyelő által észlelt objektumoknak. A további objektumokra a következő alkalommal kerül sor. A mély-eges ajánlati lista a korábbiakban hosszabb ideig bevált egyedi objektumokat tartalmazott, amit azonban észlelőink kívánságára és ajánlataikat is figyelembe véve igyekszünk összeállítani. Így a következő ajánlatban szerepelnek a χ UMa környéki galaxisok (Cziniel Szabolcs javaslatára).

NGC 2775 GX Cnc

11,0 T, 32x: A nagyobb nagyítással történt azonosítás után halvány csillagként látható. 54x: Csak ezzel a nagyítással lehet ködösnek látni. Kerek, nagyon halvány folt. EL-sal a közepén csillagszerű mag érezhető. Kb. 12^m0 lehet. Halvány, nehéz objektum. 96x: Nagyobb, de halványabb, a csillagszerű mag jobban látható. (Hevesi Zoltán, 1994.04.30., Kaposzentjakab)

12,0 T, 40x: Már első látásra szembe-tűnik a szürkés kis (3'-4'-es) GX a kellemes csillagmezőben. EL-sal érezhető egy nem túl feltűnő magrész és — talán — valami elliptikusság is É/D-i irányban. (Hamvai Antal, 1994.03.16., Nagyhalász)

11,0 T, 12,0 T 54x LM= 59'

16,2 T, 42x: Halvány, elég apró GX. EL-sal könnyen látható, méretét 1' körülnek (v. kissé nagyobbak) becsültem. É/D-i irányban észrevehetően elliptikus, megnyúlt. (Szarka Levente, 1994.04.30., Kecskemét)

19,0 T, 60x: Könnyű objektum, érdekes csillagmezőben. A központi rész viszonylag fényes, majdnem körszerű, de a halvány perem ellenére jól észrevehető. (Molnár Zoltán, 1994.04.01., Torda, RO)

24,4 T, 60x: Kicsi, körszerű, kissé diffúz megjelenésű, gyenge centrumú objektum. 120x: Figyelmesebb szemlélés után kissé elnyúlt, kb. É/D fekvésű objektum, belső része azonban körszerű, a lapultságot a finom diffúz haló adja. Centrumában egy nem túlzottan feltűnő, csillagszerű mag látható. (Papp Sándor, 1994.03.16., Kecskemét)

A $10^{m,7}$ vizuális fényességű $2,2 \times 1,4$ -es objektum a kisebb, de jó légkör mellett használt távcsövekkel sem okozott komoly problémát észlelőinknek. Bár a GX fényessége az RDC szerint $11^{m,3}$, de a szöveges leírás szerint már 5,5 cm-es átmérő és 20x-os nagyítás elég volt az azonosításhoz. (Nyilván nem városi észlelés esetében.) Mindennek nem nagyon mond ellent David Eicher (közölt katalógusadatai: $10^{m,3}$, $4,5 \times 3,5$), aki szerint 15 cm-es távcsővel 100x-osnál a $10^{m,0}$ -s spirálgalaxis halvány fényű ködös csúknak (?) látszik. Az utóbbi kifejezés vélhetőleg félreértés, esetleg fordítási hiba, hiszen hazai észlelőink sem láttak véletlenül körszerű vagy kissé elliptikus vizuális megjelenést...

NGC 3242 Hya PL

11,0 T, 32x: Ködgyanús, extrafokális megjelenésű csillag, opálos fénye alapján azonosítható. 96x: Határozott, nagy korong. Kör alakú, vékony, halvány perem övezi egyenletesen a fényes felületet. 196x: Nagy, fényes PL, gyöngyház fényű, vékony, elmosódó peremmel. Egy csillagháromszög van körülötte, egyébként üres a LM. (Hevesi Zoltán, 1994.04.30.)

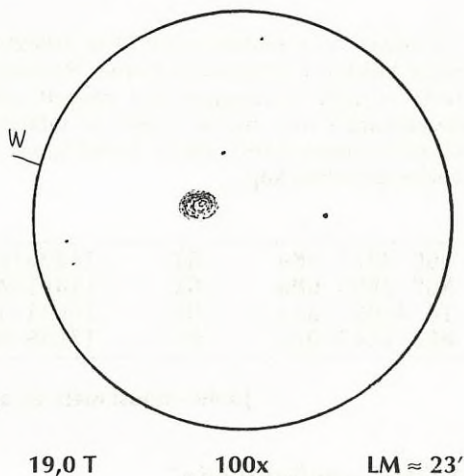
12,0 T, 40x: Rendkívül fényes és diffúz PL, ennél a nagyításnál kemény peremekkel. 75x: A köd perifériái elkezdtek, de kékes-szürke színével és $35''$ – $40''$ -es méretével így is szinte kiugrik a háttérből. Egyenletes felületűnek láttam. (Hamvai Antal, Nagyhalász)

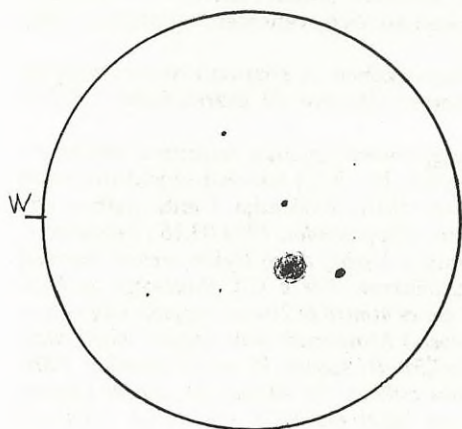
19,0 T, 100x: Nagyon fényes, a peremen kissé elmosódott, de egyenletes felületi fényességű kékes-szürkés árnyalatú $35''$ – $40''$ -es, nagy planetáris köd. (Molnár Zoltán, 1994.04.01., Torda, RO)

A $7^{m,0}$ összfényességű, Jupiter méretű, nagy PL szinte bármilyen amatőr műszerrel könnyen elérhető, központi csillaga $11^{m,4}$ -s, belső struktúrája azonban igen jó háttérrel és min. 15–20 cm átmérőt kíván.

NGC 5634 Vir GH

11,0 T, 32x: Kicsi, halvány, csillagszerű ködösség, érdekes a szélén levő csillag mellett. 54x: Már kissé eltávolodik a csillagtól. 96x: A három csillagból álló sor K-i legfényesebb tagja mellett É-ra látható kör alakú ködösség, diffúz peremmel, enyhén fényesedő belső résszel, de mag nélkül. (Hevesi Zoltán, 1994.04.30.)

24,4 T

60x

LM= 55'

24,4 T, 60x: Jól felismerhető egy három tagú, közepesen fényes csillagsor mellett ÉNy-ra; elég diffúz, látszó mag nélküli objektum. 120x: Bontás nincs, a körszerű megjelenés, enyhén felfényesedő magvidék utal a GH-ra. 186x: Bírja a nagyítást, de bontás nincs, gyöngyházfényű, 2' körüli GH. (Papp Sándor, 1994.04.08., Kecskemét)

Az NGC 5634 Vir GH a sok környékbeli GX mellett $10^m,4$ fényességű, 4'-es objektum. Érdekes látnivaló, de felbontás szempontjából csak a legnagyobb amatőrtávcsövek tulajdonosai reménykedhetnek egy kissé. A halmaz kb. 1',1-es centruma jól ki-
vehető akár kisebb távcsövekkel is, míg a halo alig érzékelhető ~ 2'-ig a 20–25 cm-es távcsövekkel. Bármilyen további részlethez min. 30 cm-es átmérő és 200–300x-os nagyítás kell.

A rovathoz a fentiekén kívül is érkeztek észlelések, levelek. Így érdekes beszámolót küldött Csillag Attila (Arad, Románia), aki 20 cm-es f/7,3-as Dobsonjával több tucatnyi mély-ég megfigyelést végzett, néhányat levelében részletez is. A mostani észlelőlistára már ennek alapján is felkerülhetne, azonban őszintén remélem, hogy az azóta megküldött minta észlelőlapot használva az észlelések tényleges elküldésére is kedvet kap...

PAPP SÁNDOR

NGC 3877	UMa	GX	11435+4746	$10^m,9$	és környezete
NGC 3893	UMa	GX	11461+4900	11,3	"
IC 4592	Sc0	DF	16091-1920	-	(v Sc0 Rf.)
NGC 6543	Dra	PL	17588+6638	7,6	

Június-júliusi mély-ég ajánlat (1950-es koord.)

A CMa „szellemköde”

Előző számunkban sajnos nem sok látszott az NGC 2349 + IC 468 CMa DF látómezőrajzából. A finom ködösséget nem „hozta ki” a nyomdatechnika, így is fokozva a köd körüli talányokat. (Mint azt többször is közzétettük, kizárólag kontrasztos rajzok közölhetők le kellő biztonsággal, és ez a rajz sajnos nem ilyen volt.) Hamvai Antal rajzát más technikával megpróbáljuk közölni egy későbbi időpontban — remélhetőleg nagyítávcsöves észlelések társaságában. Már most kérjük az érintetteket, hogy a következő láthatóság során próbálkozzanak meg ezzel az érdekes objektummal!